

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 1. Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj: 108/2012), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2013. godine donijela

UREDBU O IZMJENAMA ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

Članak 1.

U Zakonu o udžbenicima za osnovnu i srednju školu („Narodne novine“, broj: 27/2010 i 55/2011), u članku 11. stavak 1. riječi: „90 dana prije roka utvrđenog člankom 17. stavkom 3. ovog Zakona“ zamjenjuju se riječima: „do 1. rujna godine, koja prethodi godini u kojoj se, sukladno odredbama ovog Zakona, objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava“.

Članak 2.

U članku 13. stavak 1. riječi: „u roku od 90 dana od dana zaprimanja“ zamjenjuju se riječima: „nakon zaprimanja“.

Članak 3.

U članku 17. stavak 3. riječi: „1. rujna godine koja prethodi godini“ zamjenjuje se riječima: „15. siječnja godine“.

U stavku 4. riječi: „15. listopada godine koja prethodi godini“ zamjenjuju se riječima: „1. ožujka godine“.

Članak 4.

U članku 18. stavak 1. riječ: „trideset“ zamjenjuje se riječju: „petnaest“.

Članak 5.

U članku 22. stavak 1. riječi: „15. siječnja“ zamjenjuju se riječima: „15. svibnja“.

U stavku 4. riječi: „30 dana“ zamjenjuju se riječima: „15 dana“.

Članak 6.

U članku 23. stavak 2. riječi: „1. travnja“ zamjenjuju se riječima: „1. lipnja“.

Članak 7.

U članku 25. stavak 1. riječi: „15. lipnja“ zamjenjuju se riječima: „15. srpnja“.

Članak 8.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

Predsjednik

Zoran Milanović, dipl. iur.

OBRAZLOŽENJE

Zakonom o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj: 27/10 i 55/11) propisan je postupak uvrštavanja, odobravanja, izbora i povlačenja iz uporabe udžbenika i dopunskih nastavnih sredstava, odobrenje i uporaba pomoćnih nastavnih sredstava za učenike osnovne i srednje škole te financiranje nabave udžbenika i dopunskih nastavnih sredstava sredstvima državnog proračun. Navedenim Zakonom propisano je i da se udžbenik i dopunsko nastavno sredstvo koje je za uporabu u školi kroz vrijeme od 4 godine izabrao stručni aktiv, može izmijeniti i/ili dopuniti, samo uz suglasnost Ministarstva, a kada su zbog izmjena nacionalnoga, odnosno predmetnog kurikuluma, Udžbeničkog standarda ili drugih bitnih sadržajnih promjena nužne izmjene i/ili dopune udžbenika. Navedenu izmjenu i/ili dopunu je moguće provesti u tim slučajevima i prije isteka roka od četiri godine. Navedena odredba sprječava konstantno mijenjanje udžbenika iz koje onda izvire i obveza kupovanja, s obzirom da je do sada bilo moguće da sam nakladnik povuče udžbenik kada god on to poželi. Time se nakladniku oduzima pravo da samoinicijativno povuče udžbenik iz uporabe, iako je nakladniku omogućeno da povuče udžbenik i dopunsko nastavno sredstvo s Popisa, ali takvo povlačenje neće rezultirati povlačenjem onog udžbenika i dopunskoga nastavnog sredstva koji je izabran i u uporabi je u školama.

S obzirom da se odredbe Zakona primjenjuju već treću školsku godinu Ministarstvo je pristupilo analizi provedbe Zakona radi postizanja optimizacije i efikasnosti sustava vezanog za udžbenike. Navedena je analiza pokazala kako su, sukladno zakonskim odredbama, zaživjela dobra rješenja, poput, primjerice, četverogodišnje uporabe naslova u školama odnosno nasljeđivanja udžbenika te reguliranje cijene udžbenika, no analiza je pokazala kako postoje određeni problemi, posebice oni vezani za zakonom propisane rokove.

Naime, ono što se u dosadašnjoj provedbi Zakona pokazalo nedovoljno promišljenim i što je ovim izmjenama neophodno riješiti jesu rokovi predloženi u Zakonu jer isti nisu najoptimalnije isplanirani. Primjerice, zakonom je propisano da nakladnik pokreće postupak uvrštavanja udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava na Popis podnošenjem zahtjeva Ministarstvu, najkasnije 90 dana prije roka objave Popisa. Kako se Popis objavljuje najkasnije do 1. rujna godine koja prethodi godini u kojoj se objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava, znači da je krajnji rok za pokretanje postupka 1. lipnja godine koja prethodi godini u kojoj se objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava. Taj rok (koji ujedno znači početak dugog procesa objave ili mijenjanja Kataloga), bez obzira o kojoj se godini radi, pada u vrijeme ljetnog odmora kada je teško pronaći velik broj osoba koje su voljne raditi na tako zahtjevnom poslu kao što je prosudba udžbenika. Naime, sukladno Zakonu za svaki se pristigli zahtjev imenuje stručno povjerenstvo koje u roku od 90 dana od dana zaprimanja zahtjeva (do 1. rujna godine koja prethodi godini u kojoj se Katalog mijenja ili objavljuje) izrađuje pisano stručno mišljenje o usklađenosti udžbenika i pripadajućega dopunskog nastavnog sredstva s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom nakon čega se naslovi koji imaju pozitivno mišljenje uvrštavaju na Popis koji se sukladno odredbama Zakona objavljuje 1. rujna godine koja prethodi godini u kojoj se Katalog mijenja ili objavljuje.

Predlagatelj Zakona učinio je postupak uvrštavanja na Popis trajno otvorenim procesom u uvjerenju da nakladnici tijekom četverogodišnjeg razdoblja neće čekati 1. lipnja godine koja prethodi godini u kojoj se Kataloga mijenja ili objavljuje nego da će tijekom četverogodišnjeg razdoblja kontinuirano dostavljati naslove na prosudbu. No, ta se pretpostavka pokazala pogrešnom jer je u trenutku stupanja na snagu Zakona (ožujak 2010.) do danas na adresu Ministarstva pristiglo tek 200-tinjak zahtjeva što znači da većina nakladnika, bez obzira o kojoj se godini radi, u godini mijenjanja ili objave Kataloga čeka krajnji rok (1. lipnja godine koja prethodi godini u kojoj se Katalog mijenja ili objavljuje) za dostavu zahtjeva kojima pokreću postupak uvrštavanja udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava na Popis. Posljedično, to znači da je u vremenu smanjenog intenziteta rada (lipanj-kolovoz), intenziviran rad na udžbenicima kako od strane Ministarstva tako i od strane stručnih povjerenstva koja u razdoblju lipanj-kolovoz prosuđuju naslove, odnosno izrađuju pisano stručno mišljenje o usklađenosti udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom.

Pored navedenog, a što je novina Zakona, svaki put kada se objavljuje Popis prosuđuju se i svi naslovi koji se (trajno) na Popisu nalaze, odnosno pristupa se provjeri provjerava jesu li naslovi usklađeni s nacionalnim i predmetnim kurikulumom, s Pravilnikom o obveznim udžbenicima i Udžbeničkim standardom.

Uredbom o izmjenama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu predlaže se pomicanje određenog broja rokova koje smatramo nužnima i ključnima da bi se proces mogao nesmetano odvijati.

Zakon je donesen u ožujku 2010. godine, a nakon toga i Katalog te konačne liste koji se, sukladno navedenom, jednako kao i Zakon primjenjuju već treću godinu. Kako je Zakonom propisano da udžbenik i pripadajuće dopunsko nastavno sredstvo koje se nalazi u Katalogu, odnosno na konačnim listama mora biti u uporabi u određenoj u školi, kao i u njoj pripadajućoj područnoj školi, najmanje četiri godine računajući i školsku godinu u kojoj su odabrani, iduće školske godine (2013./2014.) ti naslovi ulaze u četvrtu godinu uporabe u školama te je sukladno Zakonu nužno pokrenuti novi postupak odabira udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava radi mijenjanja i objave Kataloga koji će s primjenom početi u školskoj godini 2014./2015.

S tim u svezi, predloženim izmjenama želi se postići optimizacija zakonskih odredaba vezana za rokove. Izmjenom rokova cilj je predlagatelja procese učiniti optimalnima i tako odredbe Zakona učiniti maksimalno provedivima i učinkovitima. Predloženi rokovi garancija su da će se procesi koje predviđa Zakon (rad stručnih vijeća, donošenje Popisa, izbor udžbenika od strane učitelja, odnosno aktiva, donošenje Kataloga i konačnih lista i sl.) odvijati nesmetano i da će isti za posljedicu imati još bolje, kvalitetnije i modernije udžbenike.

TEKST ODREDBI ZAKONA O UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU KOJE SE MIJENJAJU

Članak 11.

(1) Postupak uvrštavanja na Popis iz članka 10. ovog Zakona pokreće se podnošenjem zahtjeva Ministarstvu od strane nakladnika, najkasnije 90 dana prije roka utvrđenog člankom 17. stavkom 3. ovog Zakona.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovog članka prilaže se:

- tri primjerka udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava u tiskanoj formi i tri primjerka u elektroničkom obliku na odgovarajućem mediju,
- izjava nakladnika o jezičnoj uređenosti teksta,
- izjava odgovorne osobe nakladnika da odgovara za sve pogreške koje se pojave u udžbeniku i pripadajućem dopunskom nastavnom sredstvu, te da će iste otkloniti o vlastitom trošku,
- dokaz da je nakladnik registriran za obavljanje nakladničke djelatnosti.

(3) Postupak utvrđivanja usklađenosti udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava s Pravilnikom provodi Ministarstvo, a s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom provode stručna povjerenstva koja imenuje ministar sukladno članku 12. ovog Zakona.

Članak 13.

(1) Stručno povjerenstvo, u roku od 90 dana od dana zaprimanja zahtjeva iz članka 11. stavka 1. i 2. ovog Zakona, izrađuje pisano stručno mišljenje o usklađenosti udžbenika i pripadajućega dopunskog nastavnog sredstva s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom.

(2) Stručna povjerenstva prije donošenja stručnog mišljenja mogu udžbenik i pripadajuće dopunsko nastavno sredstvo jednom vratiti nakladniku na doradu radi otklanjanja nedostataka.

(3) Nedostatke je nakladnik dužan ispraviti i dostaviti udžbenik i pripadajuće dopunsko nastavno sredstvo Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave na doradu.

(4) Ako udžbenik nije usklađen s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom, kao i u slučaju da nakladnik ne otkloni nedostatke u roku utvrđenom stavkom 3. ovog članka, stručno povjerenstvo će izdati negativno stručno mišljenje.

(5) U slučaju davanja negativnoga stručnog mišljenja, nakladnik ima pravo u roku od osam dana od dana dostave uložiti prigovor Ministarstvu.

(6) U slučaju prigovora nakladnika, ministar može imenovati novo stručno povjerenstvo koje izrađuje pisano stručno mišljenje o usklađenosti udžbenika i pripadajućega dopunskog nastavnog sredstva s nacionalnim i predmetnim kurikulumom i Udžbeničkim standardom.

(7) Mišljenje stručnog povjerenstva iz stavka 6. ovog članka je konačno te ga Ministarstvo dostavlja nakladniku u roku od 15 dana od dana dostave prigovora.

Članak 17.

(1) Izjašnjavanje učitelja, odnosno nastavnika o prikladnosti udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava za uporabu u nastavnome i odgojno-obrazovnome procesu provodi se, u pravilu, svake četvrte godine, i to u godini u kojoj se, sukladno odredbama ovog Zakona, objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih sredstava.

(2) Postupak iz stavka 1. ovog članka započinje dostavom Popisa iz članka 10. ovog Zakona školama.

(3) Ministarstvo će objaviti Popis najkasnije do 1. rujna godine koja prethodi godini u kojoj se, sukladno odredbama ovog Zakona, objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava.

(4) Učitelji, odnosno nastavnici dužni su obaviti izjašnjavanje iz stavka 1. ovog članka najkasnije do 15. listopada godine koja prethodi godini u kojoj se, sukladno odredbama ovog Zakona, objavljuje ili mijenja Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava.

(5) Prikladnima za uporabu u nastavnom i odgojno-obrazovnom procesu smatraju se oni udžbenici i pripadajuća dopunska nastavna sredstva za koje se u postupku izjašnjavanja izjasni najmanje 10% učitelja, odnosno nastavnika.

(6) Izjašnjavanje učitelja, odnosno nastavnika o prikladnosti uporabe udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava iz stavka 5. ovog članka Ministarstvo će objaviti na svojim mrežnim stranicama.

Članak 18.

(1) Ministarstvo će u roku od trideset dana od dana okončanja postupka izjašnjavanja učitelja, odnosno nastavnika, utvrđenog člankom 17. stavkom 4. ovog Zakona, objaviti javni poziv za uvrštavanje udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava u Katalog obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava (u daljnjem tekstu: Katalog).

(2) Javni poziv iz stavka 1. ovog članka objavljuje se, u pravilu, svake četiri godine.

(3) Na javni poziv iz stavka 1. ovog članka mogu se, u roku od 15 dana od dana objave poziva, javiti nakladnici čiji se udžbenici nalaze na Popisu iz članka 10. ovog Zakona, a za koje se izjasnilo najmanje 10% učitelja, odnosno nastavnika, sukladno članku 17. ovog Zakona.

(4) Uz zahtjev za uvrštavanje u Katalog, nakladnici su dužni dostaviti izjavu o konačnoj maloprodajnoj cijeni udžbenika i pripadajućega dopunskog nastavnog sredstva.

(5) Cijena iz stavka 4. ovog članka ne smije prelaziti najvišu razinu cijena udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava, utvrđenu sukladno članku 19. ovog Zakona.

(6) Postupak uvrštavanja udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava u Katalog provodi Povjerenstvo koje imenuje ministar.

(7) Povjerenstvo iz stavka 6. ovog članka čini pet članova od kojih su najmanje dva člana stručnjaci iz područja tiskarstva i izdavaštva, dva su člana stručnjaci iz područja odgoja i obrazovanja, a jedan član je stručnjak iz područja zaštite tržišnog natjecanja. Članovi Povjerenstva ne mogu biti osobe koje su ujedno i autori udžbenika ili su povezane s nakladnicima i/ili autorima u smislu članka 14. ovog Zakona.

(8) Pojednostiti postupka objave i provođenja javnog poziva, kao i način imenovanja članova Povjerenstva iz stavka 6. ovog članka utvrđuje ministar pravilnikom.

Članak 22.

(1) Radi provedbe konačnog odabira udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava, Ministarstvo objavljuje Katalog na svojim mrežnim stranicama i to najkasnije do 15. siječnja godine u kojoj se Katalog objavljuje ili mijenja.

(2) Postupak odabira udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava iz Kataloga obavlja:

– stručni aktiv učitelja razredne nastave koji čine svi učitelji razredne nastave od 1. do 4. razreda osnovne škole;

– stručni aktiv učitelja predmetne nastave koji čine svi učitelji određenoga nastavnog predmeta od 5. do 8. razreda osnovne škole;

– stručni aktiv nastavnika predmetne nastave koji čine svi nastavnici određenoga nastavnog predmeta od 1. do završnog razreda srednje škole;

– učitelj ili nastavnik ukoliko je samo jedan učitelj ili nastavnik za određeni nastavni predmet u školi.

(3) Stručni aktiv iz stavka 2. ovog članka donose odluku o odabiru udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava uz prethodno mišljenje Vijeća roditelja u vezi s prihvatljivošću cijene odabranih nastavnih sredstava.

(4) Ravnatelj je dužan u roku od 30 dana od dana objave Kataloga dostaviti Ministarstvu odluke o odabiru s priloženim prethodnim mišljenjima Vijeća roditelja.

(5) Ako ravnatelj u roku iz stavka 4. ovog članka ne dostavi odluke o odabiru i mišljenje Vijeća roditelja u vezi s prihvatljivošću cijene odabranih nastavnih sredstava, smatrat će se da su u toj školi za određeni nastavni predmet odabrani udžbenici i pripadajuća dopunska nastavna sredstva koja su glede odabira stručnih aktiva najzastupljenija na razini županije na čijem području škola djeluje.

Članak 23.

(1) Konačna lista odabranih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava utvrđuje se na temelju odluka o odabiru donesenih sukladno odredbi članka 22. stavka 3. ovog Zakona, odnosno na temelju presumpcije utvrđene člankom 22. stavkom 5. ovog Zakona.

- (2) Konačna lista iz stavka 1. ovog članka objavljuje se na mrežnim stranicama Ministarstva, Agencija i škola, najkasnije do 1. travnja u godini u kojoj se Katalog objavljuje ili mijenja.
- (3) Nitko nije u obvezi kupiti nastavna sredstva koja nisu objavljena na Konačnoj listi iz stavka 1. ovog članka odabranih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava.
- (4) Udžbenik i pripadajuće dopunsko nastavno sredstvo s Konačne liste iz stavka 1. ovog članka, mora biti u uporabi u školi, kao i u njoj pripadajućoj područnoj školi, najmanje četiri godine računajući i školsku godinu u kojoj su odabrani.

Članak 25.

- (1) Nakladnik je dužan tiskati udžbenike i pripadajuća dopunska nastavna sredstva s Konačne liste iz članka 23. stavka 1. ovog Zakona i učiniti ih dostupnima maloprodaji najkasnije do 15. lipnja.
- (2) Od svakog izdanja udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava nakladnik dostavlja dva primjerka Ministarstvu najkasnije do roka iz stavka 1. ovog članka.
- (3) Ukoliko se utvrdi da se u udžbeniku i pripadajućem dopunskom nastavnom sredstvu nalaze pogreške nakladnik je dužan, u primjerenom roku i na odgovarajući način, ispraviti ih o svojem trošku.
- (4) U svakom pojedinom slučaju Ministarstvo će utvrditi rokove i način iz stavka 3. ovog članka.